

je le 20 cm nad površjem vode. Ljudje so rešili konja in voznika.

Kopico otrok je prinesla v vojaško pisarno v Ljublani čevljarjeva žena češ, ker ste mi vzeli moža v vojake, pa še otroke imejte. Pustila je otroke v pisarni in je zbežala. Otroke je policija vzela v varstvo in jih potem poslala materi nazaj.

Redkost. V vasi Jablanica pri Ilirski Bistrici porodila je žena Krnela mrtvega otroka, katero je imelo 2 glavi, 4 roke in 3 noge, otrok je drugače normalno razvit in ima lepe črne laske.

Gosenice ustavile vlak. Iz Čarkova poročajo „Čarkovskije Vjedomosti“, da so ustavile nedavno gosenice na dveh krajih vlak Nikolajeve železnice. Bilo jih je tako ogromno na tiru, da vlak na noben način ni mogel takoj naprej.

Strašna osveta starca. V Dolanu na Češkem je izvršil 73-leten starec, dninar F. Novak strašen zločin. Stanoval je pri neki rodbini Holoubek, ki je imela 12¹/₂ leta staro hčerko Ano. Dekle je bilo lepo in razvito in starec jo je vedno vabil k sebi ter jej dajal krajcarjev in sladkarij. Ko je Holoubek to zvedel, je bil jako hudo ter je ozmerjal tudi Novaka. Od tega časa je bil starec kakor izpremenjen. Ko je deklica pred par dnevi prala na reki, jo je zgrabil ter jo sunil v vodo. No, priplavala je nazaj do brega; a tu jo je zgrabil inznova Novak in vse prošnje in rotnjenja niso nič pomagala, nesel jo je do najglobočjega mesta reke ter jo držal tako dolgo pod vodo, da je utonila. Vse to je opazoval sin nekega vrtnarja a predno je priklical ljudi na pomoč, je bilo dekle že mrtvo. Novak je znan kakor osveteželjen pijanec.

Na smrt obsojena. V Petrinjah sta bila obsojena na smrt oče in sin Trifun in Simo Suknjaic iz Čora, ker sta zavratno umorila lastnega sina oziroma brata. Morilca je izdala Trifunova žena, mati umorjene žrtve.

Morilec na dopustu. V Vellevilli pri Michigan Cityju v Indijani je bil obsojen pred nekaj časa William Hinshaw za vse življenje v prisilno delavnico, ker je umoril svojo ženo. Te dni pa je ukazala vlada v Indijani ravnatelju prisilne delavnice, naj da Hinshawu 10 dni dopusta, da bode lahko obiskal svoje bolne stariše. Morilec je dal „častno besedo“, da se gotovo vrne in tako jo dobil dopust.

Slon „Nelly“ je žalil policijo. Zverinjak Kludskega, ki je sedaj v Kraslicah na Češkem, ima tudi „mično živalico“ slona Mellyja. Kraslicka mladina ima pohlevnega debeločoka jako rada, ter mu prinaša marsikaj dobrega „za zob“ Mestni stražar pa je to hotel preprečiti, odganjal je deco, pa s tem se je zameril Nellymu. Ta ga je s svojim trobcom prijel „nežno“ za ovratnik, vzdignil ga je kviško, malce ga je stresel ter ga odvrigel v stran. Mladini je Nelly zaradi tega še bolj „prirastel k srcu“, le policaj bi ga rad z očmi prebodel, ko bi mogel, blizo se seveda ne upa več.

Radi klobuka razdrila zaroko. V Berlinu je šel te dni neki mladi par v cerkveni urad, da se dogovori glede poroke. Po poti pa sta se zaročenca sprla ter se razšla, in sicer zato, ker se ni hotel ženiti za

tako važno priliko pokriti s cilindrom, marveč je prišel v navadnem klobuku. Ko je zaročenec še slovesno izjavil, da ne bo nikdar nosil cilindra, ter da pride tudi k poroki brez njega, je začela nevesta tako tarnati in se prepirati, da je ženin pobegnil ter se ni več vrnil.

Gospodarske stvari.

Kako gnojimo z umetnimi gnojili. Z umetnimi gnojili gnojimo na ta način, da jih kolikor mogoče enakomerno raztrosimo. Če rabimo po več vrst gnojil, pomešamo jih navadno najprej skupaj in potem jih šele raztrosimo. Veliki posestniki rabijo za to posebne stroje, ki so sejalnim strojem podobno sestavljeni. Mali posestnik pa opravi to delo z roko, in da umetna gnojila bolj enakomerno rastrosi, jih kaže mešati s suho zemljo, katero pa mora prej presejati skoz mrežo, da se odstrani debeli pesek. To delamo lahko pod kolnico (šupo), na podu ali sploh na kakem drugem suhem prostoru. Če rabimo na pr. za gnojenje $\frac{1}{4}$ hektarja (blizu pol orala) 3 vreče različnega umetnega gnojja, težke po 50 kilogramov, tedaj spravimo ta gnoj iz vreč na kup, kjer ga najprej dobro pomešamo z lopatami in motikami. Nato dodamo 3 vreče drobne in presejane zemlje, katero pomešamo z gnojem. Tako dobimo vsega skupaj 6 vreč mešanice, katero je dosti laže raztrositi po njivi kakor same tri vreče. Z večjo množino se namreč vedno laže izhaja, kakor z manjšo. Dobljeno množino gnojja je razdeliti potem tako na posamezne kraje, da lahko izhajamo. Bolje je, če trosimo v pričetku po malem. Če kaj gnojja ostane, ga lahko še pozneje porabimo na mestih, ki so bila prvič slabše pognojena. Umetna gnojila je trositi ob mirnem vremenu. Če ima delavec rano na roki, naj ne trosi takega gnojja. Nekatera umetna gnojila se dadó mešati, predno jih raztrosimo, tako na pr. Tomásova žlindra in kajnit, čilski soliter in superfosfat itd. Ne smemo pa mešati Tomasove žlindre z žveplenokislím amonijakom, ker bi nam le-tá uhajal v tej mešanici. Umetna gnojila je mešati, predno jih raztrosimo, ne pa poprej. Če bi Tomasovo žlindro in kajnit pomešali in pustili to zmes dalj časa ležati, strdila bi se popolnoma. Raztrošena umetna gnojila je podorati, da pridejo do korenin; lahko jih pa tudi zavlečemo z brano. V težki zemlji moramo gnojila spraviti globlje v zemljo kakor v lahki zemlji. V peščeni zemlji zavlečemo umetna gnojila z brano, ker jih v taki zemlji dež lahko izpere do korenin, v težki zemlji pa jih kaže podorati, da jih korenine morejo sprejemati. Končno moramo še na to opozoriti, da nam umetna gnojila najbolj koristijo v srednje težki zemlji, ki ni premokra, niti presuha. Merodajno je pri tem pa tudi vreme. Ob suši in sploh ob suhem letnem vremenu se rado zgodi, da nam umetna gnojila nič ne koristijo, ali pa dosti premalo.

Ali je res, da za težke konje niso v hlevu trda tla? Odgovor: Trditev, da se konji najbolje spočijejo na gnoju, pravzaprav na stelji, je ena izmed onih kmetskih pravljič, ki niso le z ničemer utemeljene,

ampak so kar naravnost neresnične. Ravno nasprotno je res. Na debelo naloženem gnoju ali na stelji se konji še utrudijo, ne pa spočijejo. Če konj stoji v taki staji, ne more biti drugače, kakor da vsaka noga dobi drugo višino; konj ne stoji mirno, in če je še tako truden, vendar vedno prestavlja noge, ker ga utruja tako nenaravno stanje. Konj se more spočiti le na ravni staji, kakeršne pa gnoj nikdar ne da. Mehkoba gnoja pa sama na sebi prav malo izda, saj konj ne stoji na gnoju, ampak na trdih železnih podstavah. Res je mehko tal v konjskem hlevu dobra, ne zaradi boljšega počitka, na ktereга prav nič ne vpliva, ampak le zaradi ohranjenja kopit. Mehkoba pa tudi tukaj ne sega tako daleč, ker so lesena tla še dovolj mehka, in le tla iz opeke, cementa, kamenja in sl. so za kopita pretrda. Izvrstna so tla iz ilovice, če se z njimi prav ravna; a pravilno ravnanje z njimi povzroči preveč truda in dela. Če se pa z ilovčnimi tlemi slabo ravna, potem pa imajo ravno tiste velike napake, kakor gnoj. Scalnica in vsaka mokrota mora biti izpod konja, da so kopita zdrava, drugače so posledki mehek rog, ki se lušči na suhi cesti, potem bolelna gniloba in slednjič rak. Priporočajo se kar najtopleje lesena tla, in sicer iz močnih borovih plohov, ki se poprej dobro napoje s karbolinejem. Tla naj se, da se scalnica vedno odteka. Nastelje naj se le ponoči; zjutraj naj se z vilami pretrese. Kar je še dobro, se posuši za porabo zvečer ali pri govedu, drugo se vrže na gnoj. Če boste tako ravnali, imeli boste v hlevu snago, prihranili boste stelje, konji pa bodo imeli zdrava kopita.

Važnost in poraba živinske soli. Sol je živilo in nastilo ali zabela. Za rast in vzdrževanje živalskega telesca je neogibno potrebna, ker brez nje se skoraj noben organ ne more tvoriti ali pravilno delovati. Če prebavila vpliva posebno ugodno, ker pomnožuje prebavne sokove in tako povzroča boljše prebavljanje ter povečuje tek. Sol pospešuje tudi krvni tok, menjav dlake in vzpodbuja spolni nagon. Kakor druga slastila tako tudi sol ne povzbuja le teka, ampak zmanjšuje tudi slabeč učinek krmil, ki so zelo vodena in revna na rudninskih mestih ali so drugače neugodno sestavljena, ter zboljšuje ali zakriva tudi slab okus klaje, ktere živali imajo rade. Vendar pa sol ne more, kakor nekateri mislijo, izprideno, od glivic napadeno plesnivo ali zaduhlo čisto storiti neškodljivo; to se more zgoditi, ako je sploh mogoče, le če se opari; sol tudi v tem slučaju slab okus samo zakrije, ne da bi krmi vzela škodljiva lastnosti. Živalim potrebna množina soli ni le pri različnih živalih različna, marveč je zavisna največ tudi od kakovosti klaje. Razmerno največ soli potrebujejo konje in koze, manj goveda in svinje, najmanj konji in osli. Če se konjem polaga le oves, seno in rezanica, imajo tudi čisto brez soli. Mesojede živali dobe s svojo hrano dovolj soli in ni potrebno, pokladati jim jo še posebej. Klaja rastlinojedcev pa ima vedno dovolj soli v sebi in sicer navadno tudi tedaj, ako je rastla blizu morja ali na drugih vlažnih tleh. V vseh drugih slučajih je dodana sol

za zdravje živali hasnovita, tam pa, kjer živali težko delajo, celo potrebna. Čim bolj se reja in krmljenje živalij oddaljuje od naravnih razmer, tem bolj potrebno je dodajati soli, torej zlasti tedaj, če so živali zmerom v hlevu ali če se jim pokladajo slabeča krmila ali odpadki iz pivovarnic, žganjarnic, sladkornic in skrobarnic i. t. d. Če obstoji klaja večinoma iz krmil, ki imajo obilo kalija pa malo kuhinjske soli v sebi, kakor so repa, krompir, zrnje in taki odpadki, oljne tropine, izprana, slaba ali močno zlesenela krma, potem potrebujejo živali razmerno več kuhinjske soli, kakor če se jim pokladajo slana krmila (odpadki iz mlekarnic in sirarnic, melasa) ali dobro travniško in deteljno seno ali če so na primerni paši. Tudi sicer prav dobro planinsko seno ima navadno malo soli v sebi. Koliko soli naj torej živali dobivajo, je seveda zavisno od ravnokar omenjenih okolščin povprek pa zadostujejo naslednje množine za živinče na dan: za bika in težkega pitalnega vola 40—60, za delavnega vola 30—40, za mlečno kravo 20—30, za mlado žival 10—20, za ovco in kozo 2—6, za svinjo 3—10, za konja in osla 10—20 gramov živinske soli. Ali bo seči po večjih ali manjših teh množinah, ali jih bo celo prekoračiti navzgor, ali navzdol, bo razen od kakovosti hrane zavisno tudi od telesnih lastnostij; v tem zadnjem oziru more veljati pravilo, da 100 kilogramov žive teže zadostuje na dan 4 do 6 gramov soli in da mlade molzne živali potrebujejo razmerno več soli kakor druge. Ako se pa pokladajo večje množine soli, kakor približno 10 gramov na 100 kilogramov žive teže, tedaj se prebava in izkoriščanje krme bolj ovira kakor pospešuje in mlečnost se zmanjšuje. Trajno čezmerno uživanje soli povzroči kronično zastrupljenje, ki se kaže v mršavosti, zvriganju, hujšanju, slabenju zadnjega dela života, v driski, v nagonu k bluvanju, kakor tudi v vnetju želodca in črev in ki more naposled končati s mrtjo živali. Za zdravilo se more sicer konjem in govedom dati 100 do 150 gramov, ovcam in prašičem 20 do 30 gramov kuhinjske soli, da jo naenkrat použijejo, vendar moramo biti v tem prav previdni, ker se more zgoditi, da žival v krču pogine, če zavžije zelo mnogo soli. Učinek soli je v vseh slučajih še večji, če živali, ko so zavžile sol, nimajo priložnosti da bi pile.

(Konec sledi).

Imam sod, v katerem je bilo dosedaj olje. Ali je ta sod poraben za vino, oziroma, kako ga je pripraviti v to svrhu? Odgovor: Sod od olja se da brez pomisleka porabiti za vino; seveda ga je poprej dobro izprati, da gre kolikor mogoče veliko olja iz njega. Če je bilo poprej v sodu kako namizno olje, se celo ni ničesar bati. Drugače je seveda, če je bilo v sodu kako smrdeče olje. Iz tega vzroka je najbolje, sod napolniti z vročim lugom, da se navzoča tolščoba po možnosti spremeni v milo. Lug naj bo nekaj dni v sodu. Potem naj se sod notri do porabe vsak dan z drugo, čisto vodo napolni.

Pri nas nekteri jeseni devljejo žaganje med pokopan krompir, ko ga shranijo v klet, drugi ga pa

štupajo s pepelom, da se ne poti. Ktero teh sredstev je boljše, ali je morda katero drugo? Odgovor: Ne to ne ono ni potrebno, kajti pokopan krompir je poprej, predno se hrani v klet, na zraku v senčnem kraju, na debelo nasut, dobro posušiti in potem šele v klet shraniti. Tako posušen krompir pa se v kleti ne poti, ker je že poprej oddal vso nepotrebno vlago, in se bolj drži kakor če je v žaganju ali s pepelom poštipan. Dokler ni mraza, je klet dobro zračiti in prevetrovati, da se iz nje odstrani vlažen in zaduhel zrak.

Spominski dan naše industrije.

Danes je deset let, odkar se je oživotarila nova industrija, ki je bila poklicana na uvaževanja vreden način spešiti našo telesno blaginjo in ekonomijo našega gospodinjstva. Znano je, kolika važnost gre v družini rednemu uživanju kavne pijače, kako so se je čimdalje bolj navadili tako v palači, kakor v najmanjši koči, kako važno je toraj bilo, to vsakdanje živilo urediti tako, da je tudi prikladno našemu zdravju. Izvestno se še vsakdo spominja, kako živo se je pokojni župnik Kneipp v svojih predavanjih in spisih potezal za domačo in zdravo sladno kavo. Pač je bilo ljudstvo v vedno pravem zmislu že davno spoznalo, da je ječmen najboljši kavni surogat, ali samo oprazeni ječmen ima zoprno grenak okus, in tudi samo oprazeni slad se hitro upre zaradi zoprno sladkega okusa. Treba je bilo toraj odpraviti te nedostatke. To se je naposled posrečilo dragemu, v največjem obsegu izvedenemu prizadevanju firme Kathreinerjeve, ki jo je bil župnik Kneipp izpodbudil na izdelovanje slastne sladne kave in ki so jo podpirali najizkušenejši strokovnjaki. Vzorni izdelek, ki so ga vsi sloviti zvedenci preiskusili za nedosežnega in izvrstnega, se je potem pod imenom „Kathreinerjeva Kneippova sladna kava“ prvič uvedel pred desetimi leti in se odslej brezprimerno hitro in uspešno razširil po vsem svetu. Za ta veliki uspeh zahvalja Kathreinerjeva Kneippova sladna kava najprej izredno prednost, da ima priljubljeni okus zrnate kave. Izvestno je zanimljivo, kako se mu podeluje ta okus. Kava raste, kakor znano na grmičastih drevesih, katerih sad je podoben naši črešnji. V teh črešnjah tiče kavna zrna kot seme. Iz mesnatega ovoja pa prirejajo Arabci sok takozvani „gišr“, ki se, kakor poročajo potniki, odlikuje z izredno finim vonjem po kavi. Iz tega sadnega mesa dačo Kathreinerji na otoku Réunionu, slovečem po izvrstni kavi, na način, ki je patentiran skoro po vseh omikanih državah, napravljati izvleček, s katerim se sladna zrna ob izdelovanju prepoji na jako bistroumen način. Tako dobi Kathreinerjeva sladna kava vonj in okus kave, kar spoznaš, ako pregrizneš le nekaj zrn. Jasno je, da si je morala taka sladna kava, ki se odlikuje s prijetnim okusom in priznano zdravstvenimi svojstvi sladovimi, hitro pridobiti ves svet, zlasti v širših slojih ljudstva, ker se je kava v nekakšnem zmislu vtihotapila kot živilo, kar pa nikakor ni bila. Zato je morala biti primes, ki je sama na sebi redilna in zdrava, ki jo je moči znati kavi pridajati, do polovice in še več, s katero se toraj tako priljubljena kavna pijača napravlja še prijetnejša po okusu in primerna zdravju, izredno dobrodošla povsod. Največja, brezprimerna prednost Kathreinerjeve Kneippove sladne kave pa je ta, da jo je moči piti „čisto“ in da na neprepežen način nedomešča zrnato kavo onim, katerim jo je zdravnik popolnoma prepovedal. Otroke je sploh treba navaditi zgolj sladne kave; očvrščeno zdravje in cvetoča zunanost je posledica temu. Takisto se Kathreinerjeva Kneippova sladna kava ne more dovolj živo priporočati ženskam, onim, ki okrevajo, in onim ki bolehalo na želodcu, srcu in živcih. Po dolgi, izpričani izkušnji je lahko prebavna, krvotvorna krepilna in tekne vzpričo prijetnega okusa tem bolje, čim dalje jo piješ. To novo industrijsko stroko, praznujočo svoj desetletni obstanek, je treba toraj smatrati za resnično dobrodelno pridobitev, ki je ni dovolj ceniti na polju priporočnih živil in redil. Najboljši veščaki so jo označili za „robinsko kavo“ v najboljšem zmislu te besede; zato pa je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava seveda našla precej posnemalcev, ki zopet dobivajo svoje naslednike, dasi so bili že večinoma sodno kaznovani. Ali občinstvo ve že natanko razločevati in jemlje v svoj prid že davno pri nakupovanju le znane izvirne zavoje s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom Kathreiner. Zakaj kjer pristni Kathreiner rabijo tudi le malo časa, tam ga že morejo več pogrešati. Zato lahko firma po vsej pravici pravi v svojih naznanilih, „da je moči čestitati vsaki gospodinjini in materi, ki glede na zdravje, prihranek, čistost in dobri okus rabi Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo.“

Loterijske številke.

Trst, dne 7. septembra: 90, 27, 70, 14, 55.
 Gradec, dne 14. septembra: 58, 53, 5, 69, 43.

Pekovski učenc

ki zazume nekoliko nemški, se sprejme, takoj v učenje v neko pekarijo na Gornjem Štajerskem. Čas učenja je tri leta. Vprašati je pri g. W. Blanke-jn v Ptujju. 308

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preskušena zdravila, redlina in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporočila in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se dobivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, ockoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzjetjem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerodne, okrevajoče, slabotnce, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Doktor pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj priporočila kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje sredstvo zoper bolezn, ki morejo nastati vsled zapche, napenjanja itd. Skatla (14 kilo vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporočila: **Doktorja pl. Trnkóczyja** **Želodečne kapljice.** Izbrano sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utejujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalno, želodec čistilno. Odvajajo blato brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolezn, ki morejo nastati vsled zapche, napenjanja itd. Skatla 42 h, šest skatlic 2 K 10 h. — **Pocukrene kroglice.** Skatla 80 h, tri skatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljav sok ali želišni sirup, prirejen z lahko raztvrljivim apnenim železom, utejuje kašelj, raztvorja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov ovet (Dichtgeist) priporočljiv je kot boli utejujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura za kurja očesa,

preskušeno sredstvo proti bolestin kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h. Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Varstvena znamka.

Doktorja pl. Trnkóczyja

104

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Ze blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljaven, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

varstvena znamka

Praščiji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašice. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Želi kdo samo eden kos od teh sredstov, torej se tudi omenjeni eden kos takoj s poštnim povzjetjem pošlje.

RAZGLAS.

Dva nova živinjska sejma na Ptujski Gori se bodeta vršila: prvi v soboto dne 7. septembra, drugi v četrtek dne 31. oktobra. Ta dva sejma sta že lansko leto bila dobro obiskovana in se s tem naznanilom vsi prodajalci, kakor tudi kupci opozarjajo. 299

